

EDITORIAL

Una mirada a l'agenda de pau i seguretat del decenni



La societat internacional, basada en la sobirania dels estats i en la no ingerència, ha tingut com a problema central durant segles la gestió de la violència armada, mitjançant diverses fórmules –més o menys normativitzades- de gestió dels conflictes armats. L'agenda poc a poc s'ha complicat i diversificat.

Aquest número de Per la pau mira globalment aquesta agenda i es focalitza en la paradoxa d'aquest segon decenni del segle, el tercer després de la guerra freda. En un context creixent de reducció considerable dels conflictes armats d'alta intensitat (entre un 50% i un 70% menor en comparació amb la guerra freda), en un context amb major interès i recursos esmerçats en crisis humanitàries i emergències complexes, en una nova situació geopolítica i en plena crisi financera i econòmica, hom observa que la despesa militar es dispara (al centre del sistema, els EUA, però també a molts països del Sud, i a les potències emergents, com Brasil). A més, alguns dels conflictes clàssics, amb dècades d'existència, com el de Xipre, persisteixen en

un moment en què sembla més fàcil que abans resoldre'ls i/o transformar-los. Per inèrcia?

Persisteixen també, amb canvis positius i esperança de millora, dos problemes de llarga tradició i molt diferent natura i abast, les armes nuclears i l'extensió del dret penal internacional. Les conferències de revisió del Tractat de No Proliferació Nuclear i de l'Estatut de la Cort de Roma, que se celebraran durant el mes de maig i juny (i a la que dedicarem els dos propers números de la revista) permeten albirar alguna esperança de nous canvis en positiu, en un camí ja identificat per Camus l'any 1948 (en l'article que reproduïm): "a favor d'una veritable societat internacional, on les grans potències no tindran drets superiors als de les mitjanes o petites nacions".

Altrament dit, els vells problemes de l'agenda de seguretat mostren la seva persistència i centralitat, reblada per la característica secular de la societat internacional, la falta d'autoritat central, legítima i acceptada per tots els actors per damunt dels estats. Calen doncs nous instruments, com els derivats de la lluita a favor de nous tractats de desarmament o de limitació d'armaments dels que ens ocupem, o les noves formes de mediació, internes i parcials.

Tot plegat ens recorda que la coexistència de vells i nous problemes a l'agenda actual, posa en el centre la reflexió sobre els instruments per a resoldre'ls. Per dir-ho amb Camus: sí, la pau és l'únic combat, però cal pensar en diversos i diferents camins, instruments, per aconseguir la pau. O, potser millor, les paus.

SUMARI

EDITORIAL	1	L'ENTREVISTA.....	9
EN PROFUNDITAT	2	TRIBUNA	
ARTICLES CENTRALS	2	La sortida del túnel a Colòmbia, quan?.....	12
La vella i la nova agenda de pau i de seguretat.....	2	Donem la benvinguda al Tribunal Russell sobre Palestina: teníem el Dret però ens faltava el Tribunal.....	13
La pau, l'únic combat: triar entre l'infern i la raó.....	3	RECOMANEM.....	15
La decadència dels USA, la crisi financera i la despesa militar	4	ACTUALITAT	18
És hora de resoldre el problema de Xipre.....	6	Notícies del món.....	18
Després de Cartagena. Valoració de la Segona Conferència de Revisió del Tractat Antimines a Cartagena d'Índies, Colòmbia	7	Notícies de l'ICIP	20
Mediació interna y parcial.....	8		

EN PROFUNDITAT

ARTICLES CENTRALS

La vella i la nova agenda de pau i de seguretat

Rafael Grasa

Professor de Relacions Internacionals de la UAB i president de l'ICIP



Com encarar, des de la perspectiva de la recerca per a la pau, la segona dècada del nou mil·lenni, la tercera de la postguerra freda? Com reaccionar, des de la perspectiva de l'acció i des del coneixement, davant de notícies recents aparentment contradictòries com les ara que comento?

Per un costat, el Govern dels EUA presenta al Congrés el pressupost militar més alt de la seva història per al 2011: 708.000 milions de dòlars, 159.000 dels quals destinats a les operacions de l'Iraq, l'Afganistan i Pakistan, una xifra que significa aproximadament el 50% de la despesa militar mundial.

Per l'altre costat, l'Informe 2009 del Human Security Report Project (el segon, després del de 2005, del Centre i grup de recerca basat a la Simon Fraser University i liderat per Andrew Mack), *The Shrinking Costs of War*, mostra dues evidències: un declivi del 70% en el nombre de conflictes armats d'alta intensitat des de la fi de la guerra i, contra el que sembla indicar el sentit comú, una constatació que la taxa de mortalitat es redueix a la major part dels països en situació de conflicte armat durant les hostilitats tot i l'impacte previsible al camp de batalla (baix) i a la societat (més alt, per mor de danys col·laterals, malnutrició i malalties vinculades amb la guerra)¹. Altrament dit, a més del declivi de les morts de combatents al camp de batalla (una tendència antiga, que ha arribat a ser del 90% respecte de 1950), es produeix ara una marcada reducció de les víctimes civils causades per les guerres, tot i que sempre són molt més altes que les de militars.

Dues coses destaquen de la lectura combinada d'ambdues notícies. Primer, no només no ha arribat el dividend de la pau, sinó que la despesa militar s'accelera en temps de pocs conflictes armats intensos i, sobretot, de molt menys impacte de les guerres en el camp de batalla i en la societat. Incomprensible, encara menys en temps de crisi, forta als EUA, però també molt important als països del Sud, molts dels quals també incrementen la seva despesa militar. Segon, en perspectiva històrica, alguns conflictes perviuen durant dècades, com el de Xipre o el palestino-àrabo-israelià, tot i que en algun cas, com el de Xipre precisament, les condicions per a la solució existeixen des de fa temps.

Com reaccionar doncs, des de l'òptica d'un Institut compromès amb la recerca, la formació i l'acció orientada a la pau i la millora de la seguretat humana? De quina manera pot afectar la nostra tasca?

Una possible reacció seria insistir en el que, fa quaranta anys, va dir ja Karl Deustch, en la nota biogràfica que al 1970 va publicar en morir Quincy Wright (l'autor de la monografia més multidimensional i abastadora sobre la guerra escrita per una sola persona): "res no és més important en l'agenda del nostre temps que la comprensió de la guerra (les seves causes) i les formes possibles d'evitar-la. La guerra, per ser abolida, primer ha de ser estudiada i entesa". Quaranta anys després, cal continuar fent-se preguntes i cercant respostes concloents sobre les causes de les guerres i les possibilitats i condicions de la pau. En definitiva, recuperar l'agenda i el compromís de la investigació per a la pau i continuar amb el programa de recerca i d'acció, tot esperant que el coneixement ens acosti a la solució.

Una altra reacció per la que opto és, sense abandonar la recerca dels grans problemes de l'agenda de la investigació per a la pau, partir del fet que ens trobem en una situació amb problemes nous i alhora antics. A la manera de Gramsci, des de l'òptica de l'agenda de pau i de seguretat, el vell no acaba de morir i el nou no acaba de néixer. Per tant, cal conjuminar millor recerca i acció i, sobretot, maldar per tal que l'impacte transformador de les accions sigui gran.

Una manera d'encarar el problema és ésser conscient de les implicacions que té el creixent desplaçament del pacifisme causal, formulat per Alfred H. Fried l'any 1918 ("si volem eliminar un efecte, hem de substituir la causa per una altra causa que provoqui l'efecte desitjat"), pel que Dieter Senghaas ha anomenat pacifisme constructiu. El pacifisme constructiu no aspira a substituir la causa (l'anarquia internacional, les relacions internacionals injustes), almenys a curt termini, sinó a fer compatible la radicalitat i objectiu final (canviar les causes per assegurar definitivament els nous efectes) amb, en les fases intermèdies, el treball de gestionar i assegurar els efectes beneficiosos. Altrament dit, un pacifisme que busca maximitzar l'arquitectura i la construcció de la pau, primer com a no guerra i després com a realització de la justícia.

Per dir-ho en una frase, inspirada novament en Senghaas, en temps en què l'agenda de pau i de seguretat combina vells temes i nous temes, en què es civilitza el conflicte, disposar d'una noció acumulativa, que demostrï progrés i que

serveixi de directriu o full de ruta -de guia de viatge- en el camí de la construcció de la pau. I avui sabem que això es fa poc a poc, sobre la marxa, sent radical, aspirant al màxim, però construint des del que existeix, canviant quan calgui el seu sentit. En definitiva, fent de la construcció de la pau una feina més de bricolatge -en què aprofitem el que tenim en cada moment sense renunciar a disposar posteriorment del millor- que d'enginyeria social sofisticada.

Altrament dit, quan existeixen problemes vells punyents (despesa militar i militarització continuada, persistència de les armes nuclears, impunitat tot i la millora del dret penal internacional) i nous problemes (nous rostres de la violència que dificulten la seguretat humana a molts llocs del planeta, creixement dels conflictes armats interns, lligams poc comprensos entre seguretat i desenvolupament, entre d'altres), cal recordar -en lògica acumulativa- que tots els instruments, els vells i els nous, continuen sent vàlids.

A tall de recordatori, les nou grans línies de propostes o de solucions per evitar la guerra i construir la pau que des de fa dècades (segles, en algun cas) coneixem, no són incompatibles, almenys no en totes les fases:

1. La diplomàcia i l'arranjament pacífic de controvèrsies
2. Les formes contingudes i limitades d'intervenció militar (seguretat col·lectiva)
3. L'amenaça/ús força de la força legítim, en el marc de la legalitat internacional.
4. La limitació d'armaments, el desarmament i el control de la despesa militar i el comerç d'armes.
5. La no-violència i la defensa/desobediència civil o ciutadana.
6. Les solucions basades en el poder integratiu, en la creació d'interessos compartits: el desenvolupament, la integració, la creació de comunitats de seguretat, etcètera.
7. Les propostes adreçades a assolir, en fases, l'equitat internacional i el cosmopolitisme.
8. La potenciació de nous actors, de moviments de base, l'enfortiment de la societat civil i de les seves capacitats.
9. L'aposta per nous instruments, per a actors públics i privats, com la diplomàcia multinivell, la prevenció de conflictes violents o noves formes de mediació (per exemple, l'anomenada mediació parcial o interna) o de negociació.

L'objectiu doncs es, en la recerca i en l'acció, seria doble. Primer, posar en el centre la idea de transformar els conflictes (augmentar al màxim la probabilitat que les disputes no esdevinguin violentes), un enfocament que implica, en determinades fases, conformar-se amb la simple gestió (evitar o regular conductes) o en la resolució (trobar solucions per als motius de l'antagonisme). Segon, ser radicals, és a dir, anar a les arrels.

Actualment, la combinació del doble objectiu passa per recuperar la centralitat de vells problemes i per demanar solucions radicals. Un exemple final, relacionat amb la conferència de revisió del tractat de no proliferació, no caldria recuperar l'instrument dels tractats de limitació i desarmament per a les armes nuclears, abandonat des de la fi de la guerra freda, el mateix que està donant èxit en altres categories menors d'armes?

1. L'Informe dedica justament un capítol a la paradoxa de la taxa de mortalitat decreixent en temps de guerra. Parteixen d'una dada incontestable: examinades les taxes de mortalitat abans dels cinc anys en 18 països afectats per la guerra en l'Àfrica subsahariana entre 1970 i 2007, resultà que en el 80% dels casos les taxes baixaven durant els períodes de conflicte armat. Estudis previs del Banc Mundial mostraren al 2008 resultats semblants. Naturalment, no es tracta de cap impacte beneficiós per a la salut de la guerra, sinó d'un seguit de fenòmens a considerar, com són l'impacte de la caiguda general de la mortalitat en aquests països des de 1960, de l'ordre del 60%, i del nombre baix de víctimes. Vegeu <http://www.humansecurityreport.info/>.

La pau, l'únic combat: triar entre l'infern i la raó

Albert Camus (1913-1960)
Escriptor i filòsof



Albert Camus, sobretot un escriptor, va participar durant quatre anys molt activament en la vida pública francesa a través dels editorials i petits articles, testimoniatges, publicats a Combat entre 1946 i 1950, entre La pesta i L'home revoltat. Concretament, el 8 d'agost de 1945, el dia del llançament de la bomba atòmica sobre Nagasaki, dos dies després del primer llançament sobre Hiroshima, escrigué aquesta peça que ara reproduïm. La peça prové del seu llibre Actuelles. Écrits Politiques, publicat inicialment l'any 1950 per Gallimard, i forma part de les contribucions recollides a l'apartat "Moral i Política" (la número XI). L'hem intitulada tot recollint dues idees centrals del text: la utilització de la ciència per a la destrucció total posa a la humanitat en una cruïlla terrorífica que fa de la pau l'únic combat que val la pena lluitar, que ha de fer que els pobles diguin als governs que cal triar entre l'infern i la raó.

(Rafael Grasa)

(Combat, 8 d'agost de 1945)

El món és el que és, és a dir poca cosa. És el que tothom sap des d'ahir gràcies al formidable concert que la ràdio, els diaris i les agències d'informació acaben de desencadenar en relació amb el tema de la bomba atòmica. Ens diuen, en efecte, enmig d'una gran quantitat de comentaris entusiastes, que qualsevol ciutat d'una certa importància pot ser arrasada per una bomba de la grossària d'un baló de futbol. Diaris americans, anglesos i francesos s'estenen en dissertacions elegants sobre l'avenir, el passat, els inventors, el cost, la vocació pacífica i els efectes guerrers, les conseqüències polítiques i fins i tot el caràcter independent de la bomba atòmica. Nosaltres ho resumirem en una frase: la civilització mecànica acaba d'arribar al seu darrer grau de salvatgisme. Caldrà triar, en un futur més o menys pròxim, entre el suïcidi col·lectiu o la utilització intel·ligent de les conquestes científiques.

Mentrestant, es pot pensar que hi ha una certa indecència a celebrar d'aquesta forma una descoberta, que es posa en primer lloc al servei de la més formidable ràbia de destrucció de què l'home haja fet prova en segles. Que en un món lliurat a tots els estripsis de la violència, incapaç de cap mena de control, indiferent a la justícia i a la simple felicitat dels homes, la ciència es dediqui a l'assassinat organitzat, ningú, sens dubte, tret dels idealistes impenitents, pensarà a sorprendre-se'n.

Aquests descobriments han de ser enregistrats, comentats en funció d'allò que són, anunciats al món per tal que l'home tingui una idea justa del seu destí. Però embolcallar aquestes terribles revelacions amb una literatura pintoresca o humorística, això no és suportable.

Ja no respiràvem fàcilment en un món torturat. Heus aquí una nova angoixa que ens és proposada, que té totes les probabilitats de ser definitiva. Sens dubte, oferim a la humanitat la darrera oportunitat. I açò pot ser malgrat tot el pretext d'una edició especial. Però hauria de ser més aviat el tema d'algunes reflexions i de molt de silenci.

D'altra banda, hi ha altres raons per acollir amb reserves la novel·la d'anticipació que els diaris ens proposen. Quan veiem el redactor diplomàtic de l'agència Reuters anunciar que aquesta invenció fa que els tractats esdevinguin obsolets o caduques les mateixes decisions de Potsdam, posar de relleu que ell és indiferent al fet que els russos siguin a Königsberg o que Turquia sigui als Dardanels, no podem deixar de suposar aquest bell concert d'intencions bastant estrangeres al desinterès científic.

Que se'ns entengui bé. Si els japonesos capitulen després de la destrucció d'Hiroshima i per l'efecte de la intimidació, nosaltres ens alegrarem d'això. Però ens neguem a extreure d'una notícia tan greu altra cosa que no sigui la decisió d'advocar encara més enèrgicament a favor d'una veritable societat internacional, on les grans potències no tindran drets superiors als de les mitjanes o petites nacions, on la guerra, plaga esdevinguda definitiva per l'únic efecte de la intel·ligència humana, ja no dependrà dels apetits o de les doctrines de tal o tal altre Estat.

Davant les perspectives aterridores que s'obren a la humanitat, nosaltres percebem encara millor que la pau és l'únic combat que val la pena lliurar. Açò ja no és una pregària, sinó una ordre que ha de pujar des dels pobles fins als governs, l'ordre de triar definitivament entre l'infern i la raó.

La decadència dels USA, la crisi financera i la despesa militar

Mario Pianta

Professor de la Universitat d'Urbino i membre del moviment per a la pau italià



Trenta-vuit milions d'americans, un ciutadà sobre vuit, es troben en unes condicions de pobresa que els fa beneficiaris de les *Food Stamps*, una targeta que permet comprar els aliments preuats als supermercats, per un valor mitjà de 133 dòlars per persona al mes. Si tenim en consideració als nens, els percentatges surten a un nen sobre quatre: ens trobem al nivell de país del tercer món.

Sis d'aquests trenta-vuit milions (el dos per cent dels americans) viuen en famílies sense cap ingrés econòmic – ni renda de treball, ni transferències públiques, ni pensions, ni aturs o altres – tret de les *Food Stamps*. Els darrers dos anys, com a conseqüència de la crisi, els usuaris han augmentat un 50 per cent. Al 2010 el govern federal gastarà 60 mil milions de dòlars – menys del 10 per cent de les assignacions extraordinàries per crisi financera – per aquest programa, que representa l'únic instrument per afrontar les situacions de pobresa en un sistema d'estat assistencial reduït a l'os.

Ara agafeu-vos fort: un pastís de les mateixes dimensions està a punt de repartir-se, no entre els 38 milions d'americans més pobres, sinó entre cent mil banquers, que rebran mig milió de dòlars per cap de mitjana. En total, les cinc grans banques americanes, durant els primers nou mesos de 2009, s'han reservat 90 mil milions de dòlars per pagar sous i "bonus empresarials". Totes les cinc banques reberen del govern enormes crèdits d'emergència durant la crisi de 2008. Davant les protestes de l'opinió pública

i del Congrés, hi ha hagut temptatives de posar condicions als pagaments estratosfèrics i les banques han reaccionat retornant el més aviat possible els préstecs obtinguts per tornar a ser lliures de repartir-se retribucions milionàries.

Tot plegat ha reforçat la disparitat, ja endegada durant el "boom" de la *new economy* a finals dels anys noranta: al 1998, el cap de Citigroup rebia retribucions per 167 milions de dòlars, 4500 cops el sou d'un treballador no qualificat de la mateixa empresa. Però – com denunciava fa deu anys Seymour Melman al seu llibre *After Capitalism* – és a la Walt Disney on les disparitats superaven de llarg les de "l'Oncle Gilito" i la banda dels tres lladres: al 1998 el president de la societat rebé 575 milions de dòlars, és a dir, 15.500 cops el salari brut d'un treballador de l'empresa.

El cert és que un dels problemes americans és que desigualtats d'aquesta mena ja no són casos excepcionals, limitats a Wall Street o *Disneylàndia*; hom les pot trobar arreu del món econòmic. En el conjunt de l'economia, la relació entre el que guanya el 10 per cent més ric i el 10 per cent més pobre dels americans ha crescut un 40 per cent respecte al 1975, amb daltabaixos particularment forts durant els governs Bush pare i Bush fill. En termes teòrics, la retòrica liberal no s'adiu amb la realitat, com mostrarà un treball de Richard Wilkinson i Kate Pickett: les grans desigualtats no estimulen el creixement econòmic i tenen greus conseqüències en termes de disminució del benestar i creixents problemes socials com marginació, malalties o criminalitat.

Les males notícies per a l'economia americana, durant el primer decenni del dos mil, han afectat la major part dels ciutadans. No hi ha hagut cap augment dels llocs de treball i gairebé tot l'augment de les rendes ha anat a parar a mans del 10 per cent de les famílies més riques, amb una ulterior concentració dins l'1 per cent dels ultrarics. Des de 1989, els salaris reals (mitjans) dels treballadors masculins han romàs invariables per als llicenciats i han disminuït notablement per a qui només gaudeix del títol de secundària, mentre que les dones han recuperat en part la diferència salarial davant la dels homes. El salari mínim, en termes reals, és del mateix nivell que els dels anys seixanta.

La crisi financera es precipità sobre una economia real afectada per una llarga decadència de les capacitats productives i amb una forta dependència de l'exterior: l'excés de les importacions sobre les exportacions ha arribat al 5 per cent del PIB. Els comptes públics es troben en un profund vermell, també per mor d'una despesa militar enorme que als USA representa la meitat del que tot el món gasta en armes. Un color vermell que encara ha augmentat amb les mesures preses davant la crisi financera.

Si la política americana ha salvat de seguida les banques en dificultat, no ha anat així pel deu per cent dels americans que ara estan sense treball: per documentar els efectes de la crisi hi ha un nou reportatge, *Battered by the storm*, publicat al desembre per l'*Institute for Policy Studies* i altres organitzacions progressistes (entre els autors trobem a John Cavanagh i Barbara Ehrenreich. Es pot descarregar a <http://www.ips-dc.org/reports/battered-by-the-storm>). Als EUA només el 57 per cent dels sense treball tenen un ajut per desocupació, que és el total de la meitat del salari anterior, i molts han perdut el dret a l'assistència sanitària. El principal programa federal de suport a les rendes, el *Temporary Assistance for Needy Families*, té menys del 30 per cent dels recursos que serien necessaris per tirar amunt del llindar de la pobresa els 50 milions d'americans que estan ara per sota. Forats així de grossos a l'estat assistencial USA han deixat als *Food Stamps*, esmentats anteriorment, el deure de distribuir almenys una mica de menjar.

Certament, hi ha alternativa, com la que proposa l'estudi esmentat: un pla de 400 mil milions de dòlars, destinats a programes socials de suport a les rendes i als propietaris de cases requisades pels bancs, a la creació d'un milió de llocs de treball al sector públic i a cobrir el dèficit dels governs estatals i locals per al 2010. Tot això podria estar finançat per l'augment de les taxes als rics i sobre les operacions financeres especulatives, i per mesures contra l'ús dels paradisos fiscals. La bona notícia és que l'administració Obama cerca un sistema per taxar les finances i recuperar una part dels fons gastats pels ajuts estatals de l'any passat. La baralla entre la Casa Blanca i Hisenda per decidir quin camí seguir està encara oberta, però la novetat és que a Washington es torna a parlar, fins i tot, d'una taxa sobre les transaccions financeres internacionals – la taxa Tobin Tax de la que parlen des de fa dècades moviments socials d'arreu. Després de l'embraguesa financera, finalment una resposta de la política?

* Article publicat a "II Manifesto", 13 gener 2009, p.10.

És hora de resoldre el problema de Xipre

Andreas Kyriacou

Professor d'Economia Aplicada. Universitat de Girona



Actualment, les comunitats grecoxipriota i turcoxipriota es troben immerses en negociacions directes, en un esforç per resoldre el problema de Xipre. Els orígens de la disputa es remunten a la segona meitat de la dècada dels cinquanta, quan la majoria grecoxipriota, d'acord amb les tendències proautodeterminació de l'època, lluitava per desfer-se del mandat colonial del Regne Unit i unir Xipre a Grècia. Aquest procés conduí a una reacció nacionalista de la minoria turcoxipriota, que començà a demanar la divisió de l'illa i la unificació de les parts resultants amb Grècia i Turquia, respectivament. Això requeria la separació física de les comunitats grecoxipriota i turcoxipriota de l'illa, que en aquells moments vivien en ciutats i poblacions mixtes.

El 1960 es fundà la República de Xipre independent, regida per una constitució amb poder compartit (*powersharing*). La dècada dels seixanta es caracteritzà pel conflicte – inicialment democràtic, però que aviat esdevindria violent –, que conduí a l'esfondrament de l'ordre constitucional, polaritzà encara més les dues comunitats i les portà gradualment a la separació física. Un cop de la junta militar grega (que explotà les divisions existents en el si de la comunitat grecoxipriota) provocà la invasió turca i la guerra, que dividiren l'illa en dues parts i completaren la separació física entre els dos grups ètnics.

A les darreries de la dècada dels setanta, la idea d'una república independent, federal i bizonal fou adoptada per ambdues parts, però el bàndol turcoxipriota inicià l'assentament de colons (originaris de Turquia) al Xipre ocupat i, a principis de la dècada dels vuitanta, declarà unilateralment la creació, en primer lloc, de l'Estat Federat Turc de Xipre (EFTX) i, a continuació, de la República Turca del Nord de Xipre (RTNX), que no compta amb el reconeixement internacional. El creixement econòmic intens i sostingut del sud ha contrastat amb l'estancament del nord, on la despesa pública ha depès generalment de transferències fiscals des de Turquia.

A principis del segle actual, tingueren lloc tres esdeveniments crucials. En primer lloc, les autoritats del nord, que s'enfrontaven a una creixent desafecció dels turcoxipriotes, obriren alguns passos fronterers el 2003. Això facilità els desplaçaments diaris dels turcoxipriotes al sud, per motius laborals i permet que els desplaçats grecs i turcs visitin els seus llocs d'origen. En segon lloc, l'abril de l'any següent i per primera vegada, un pla patrocinat per l'ONU es va sotmetre a referèndums separats. El Pla Annan, va ser acceptat pels turcoxipriotes i els colons turcs, però rebutjat pels grecoxipriotes. En tercer lloc, una setmana després, Xipre esdevingué membre de la Unió Europea, un any després de rebre l'acceptació del Consell Europeu.

Les dues comunitats tenen postures diferents quant a la natura d'un Xipre reunificat. Els grecoxipriotes prefereixen un sistema federal, llibertat per moure's i establir-se sense restriccions, el respecte als drets de propietat vigents abans de la divisió de l'illa, govern turcoxipriota sobre el 20-25 per cent del territori, i la desmilitarització total de l'illa, amb una garantia de seguretat per part de la comunitat internacional. Els turcoxipriotes prefereixen una estructura confederal, una limitació permanent de la llibertat de moure's i d'establir-se, una redefinició dels drets de propietat, obtenir el mandat del govern turcoxipriota sobre el 29-37 per cent de l'illa i, finalment, la presència continuada de tropes turques a l'illa, acompanyada del dret de les forces armades turques a intervenir unilateralment.

L'adhesió a la UE ha incrementat clarament el poder de negociació del bàndol grecoxipriota, ja que permet vincular a la resolució del conflicte el progrés en les aspiracions d'entrada a la UE de la mateixa Turquia. Els grecoxipriotes també defensen que tota solució ha de respectar els principis bàsics de la UE, la qual cosa afavoreix la seva oposició a les restriccions indefinides a la llibertat de moviment i establiment. L'adhesió a la UE també ha permès que els desplaçats grecoxipriotes reclamessin davant dels tribunals europeus els actius dels ciutadans de la UE que han explotat les seves propietats al nord. Com a resposta, Turquia i els turcoxipriotes assenyalen la possibilitat de secessió del nord envers el sud. A més, els grecoxipriotes són conscients que com més aviat arribin a una solució més aviat es podran contenir els canvis demogràfics causats al nord per la política continuada d'assentaments de Turquia.

Sembla que els dos bàndols han entrat a l'última ronda de negociacions amb bona voluntat i el desig de posar fi a la divisió de l'illa. El cert és que des de 2003 els esdeveniments han modificat radicalment l'entorn econòmic, social, jurídic i polític que emmarca el conflicte, de manera que s'ha generat una possibilitat real d'assolir una reunificada República Europea de Xipre. Espanya, que a més de presidir actualment la presidència de la UE és un estat multinacional europeu, hauria d'encoratjar les dues parts a aprofitar a aquest moment històric.

Després de Cartagena. Valoració de la Segona Conferència de Revisió del Tractat Antimines a Cartagena d'Índies, Colòmbia

Maria Josep Parés

Coordinadora general de l'ONG Moviment per la Pau i membre del Consell Assessor de la Campanya Internacional contra les Mines Antipersones



Calor, bon temps, recepcions diplomàtiques i actes "festius" a dojo... Cartagena d'Índies vestida per l'ocasió, per fer veure al món que era el centre de la lluita contra les mines antipersones aquells dies. Bona organització, bona atenció als hotels, al Centre de Convencions on es feia la Conferència de Revisió del Tractat d'Ottawa. Tot això és el que varem trobar-nos a Colòmbia en aterrar-hi a finals de novembre de l'any passat.

Tothom a la ciutat sabia que s'hi organitzava aquell esdeveniment, de la mateixa manera que uns dies abans se n'havia organitzat un altre potser de caire empresarial i, al cap d'uns dies, se'n faria un potser sobre el sector turístic. I és que Cartagena en si és el centre de convencions per definició de Colòmbia.

Els anomenats "activistes" però, sabíem molt bé a on anàvem i a què hi anàvem, i no estàvem disposats a deixar-nos enlluernar per les llums de colors. En les nostres ments, constantment hi teníem la raó per la qual érem allà: les víctimes que causa la presència de mines antipersones,

de municions de dispersió, d'altres residus explosius de guerra arreu del món. Persones que, representades a Cartagena per un bon grup de supervivents i representants de comunitats colombianes afectades (com ara poblacions indígenes) varen estar treballant de manera incansable per tal que no oblidéssim ni nosaltres ni els governs i agències internacionals presents aquesta raó. Ells i elles participaven tant en xerrades, conferències o reunions, com responent a mitjans de comunicació, o participant d'altres esdeveniments paral·lels. Des del primer dia, les paraules a la sessió d'inauguració de la Song Kosal¹ varen guiar la nostra feina.

Cal destacar alguns dels fets que van tenir lloc en aquella Conferència. Per una banda, Espanya estava a punt d'assumir la Presidència compartida de la Unió Europea i per aquest motiu, s'hi varen mantenir diverses reunions, per saber com enfocaria el tema al si de la Unió, fins a on arribaria el compromís d'Espanya que, a nivell individual, fou d'augmentar l'ajuda. Caldrà veure si els esforços que se'ns varen prometre tenen fruits i la UE pren una acció conjunta decidida contra les mines. Per una altra banda, va haver-hi un convidat "d'honor"; els Estats Units varen deixar-se veure i fer sentir la seva veu, però si algú esperava que el nou títol de Premi Nobel de la Pau hagués tingut una influència tal en el President Obama que li hagués fet veure que no era ni ètic ni lícit, ni congruent continuar mantenint-se al marge d'un instrument internacional humanitari com aquest, anava errat. El representant nord-americà va parlar molt breument perquè no va tenir més remei que fer-ho. Uns dies abans, Ian Kelly, portaveu del Departament d'Estat havia dit que l'Administració Obama havia revisat la seva política en tema de mines i que no canviaria res. La reacció tant dins del país com a fora va ser tan forta, i el govern va rebre tantes crítiques que van haver de rectificar. A Cartagena varen anar-hi per dir que l'Administració Obama estava encara revisant la seva política en tema de mines. Malauradament, no va donar més detalls, ni va proposar un termini, ni com es faria aquesta revisió. Haurem de seguir esperant. Això sí, celebrem que finalment, al cap de més d'una dècada, participessin en la Conferència. Un moment molt emocionant i que va fer esclatar la sala en aplaudiments va ser quan un grup de joves que havien estat al llarg de la setmana en un programa paral·lel rebent formació per esdevenir la nova generació d'activistes, van fer una declaració, demanant a tots els Estats presents que s'impliquessin de debò en fer les accions necessàries per convertir el món en un lloc veritablement segur i en pau, als Estats que no havien signat el Tractat d'Ottawa, que ho fessin d'una vegada i que els escoltéssim, que ells tenien propostes, que també volien contribuir d'ara endavant a fer possible un món lliure de mines.

A més de les ONG, els i les supervivents i representants de comunitats afectades, també va haver-hi altres veus de persones significades en els seus àmbits que es van deixar sentir; el cantant colombià Juanes, que va mantenir una conversa oberta amb supervivents colombians i no va deixar, en aquesta ocasió, que el govern colombià s'apropiés del seu discurs i polititzés la seva presència a Cartagena, o la del fotògraf i periodista Gervasio Sánchez que, amb la rotunditat i claredat a la que ens té acostumats, va fer pujar els colors a més d'un i una. Ell va presentar la seva exposició "Vidas Minadas. 10 años" a Cartagena i va mostrar, sense pal·liatius, a tothom que ho va voler veure, que el terror de les mines no té cap mena de justificació.

Ara tenim un nou Pla d'Acció per als propers 5 anys, un pla detallat de compromisos en totes les àrees de l'acció contra les mines: assistència a víctimes, desminatge, educació en el risc, destrucció d'estocs i cooperació internacional. L'assistència a les víctimes és la part en què s'han fet menys progressos els darrers 10 anys. Firoz Ali Alizada, responsable d'Aplicació del Tractat de la ICBL, i supervivent de mina, va dir: "pel que fa al compliment de les promeses fetes a les víctimes, tot just ens trobem rasant la superfície. Hem de fer front a reptes molt grans per donar un suport ampli i a temps als supervivents, i respectar totalment els seus drets."

La societat civil internacional estem disposats i tenim prou energia per seguir treballant amb força per a aconseguir-ho².

1. Ambaixadora del Joves contra les Mines la ICBL i supervivent de Cambotja.

2. Els documents als què es fa referència en aquest article, es troben disponibles a: www.movimentperlapau.org.

Mediación interna y parcial

Gorka Espiau

Associat sènior de l'ICIP i del CICR de la Universitat de Columbia



La teoría de transformación de conflictos ha definido tradicionalmente los procesos de mediación y a los mediadores como agentes imparciales¹, alejados de manera equidistante entre las partes enfrentadas. Este artículo presenta otra modalidad de mediación, políticamente incorrecta, cada vez más habitual y sobre todo muy efectiva.

John Paul Lederach y Paul Wehr² fueron los primeros en conceptualizar la mediación denominada interna y parcial. Su trabajo partía del análisis del trabajo desarrollado por el grupo "Contadora" liderado por Oscar Arias en El Salvador, Nicaragua y Guatemala. La mayor parte de las reflexiones expuestas en este trabajo siguen siendo hoy todavía validas, ya que sirvieron para desmitificar la forma en la que los agentes mediadores desarrollan su labor pero tal vez haya algún aspecto que pueda ser revisado. En opinión de estos autores, la cultura social y política de esta parte del mundo requería un tipo de mediador diferente al modelo occidental por lo que condicionaban la aplicación de este tipo de mediación a un espacio geográfico determinado.

El tipo de intervención descrita por Lederach y Wehr requiere personas con la capacidad de transmitir confianza a los sectores más irreductibles desde una vivencia personal muy cercana. A diferencia del mediador tradicional, son personas que pertenecen a la propia comunidad sobre la que actúan y que permanecen en el teatro de operaciones cuando las delegaciones internacionales han concluido su trabajo.

Esta circunstancia limita su capacidad de influencia a una de las partes del conflicto. Son personas que entienden perfectamente las motivaciones, aspiraciones y estrategias de uno de los sectores porque han vivido, sufrido y muchas veces militado en esas posiciones. Sus relaciones con los protagonistas del conflicto son personales, construidas durante décadas y normalmente ostentan un status de autoridad en esa comunidad.

Esta autolimitación del campo de actuación no quiere decir necesariamente que su visión del conflicto sea parcial. Entre las motivaciones más profundas de los mediadores parciales prima el deseo influir en el cambio de posiciones internas. Comparten los objetivos políticos de los más cercanos pero discrepan de sus estrategias. Son, en definitiva, capaces de descubrir la verdad del otro.

Siendo muy conscientes de las limitaciones que supone este tipo de intervención interna, en la mayoría de los casos estas personas crean lazos de relación con otros mediadores que pueden realizar una labor similar con la otra parte en conflicto. Lo paradójico de esta red de relaciones, construida a través de mediadores parciales, es que puede llegar a ser más imparcial que la labor tradicional del agente externo. Otras ventajas de este tipo de mediación frente a la tradicional es que los mediadores internos conocen mucho mejor los matices de cada situación y es mucho más difícil ocultarles las aspiraciones no verbalizadas.

La motivación para conseguir el objetivo de la paz también es distinta. Unos buscan el bien común y ponen en juego su prestigio profesional, y otros se juegan su propio futuro y el de sus familias. Es evidente que ambos objetivos son igual de legítimos, pero los costes del fracaso son muy diferentes. Unos se lo pueden permitir y otros no.

Pero volviendo a la conceptualización de este tipo de intervención por la paz, la limitación del mediador interno y parcial a esta zona geográfica no parece tener mucha base científica. Un estudio del Instituto Berghof³ publicado en 2009 documenta este tipo de mediación en países tan lejanos como Nepal, Uganda, Mali, Filipinas, Burundi, Kenia, Kirgizstan, Argelia, Burundi, Congo, Macedonia, Malí, Mexico, Nepal, Sri Lanka, Uganda y Suiza.

Todavía más cerca, este tipo de mediación ha ejercido en Irlanda del Norte una influencia igual de importante que la protagonizada por el Senador George Mitchell. Los sacerdotes Alec Reid, en la parte católica y Harold Good, entre los protestantes, consiguieron convencer a sus respectivas comunidades de que no había otro camino hacia la superación del conflicto que el compromiso unilateral con las vías exclusivamente políticas y democráticas. No sólo eso, fueron capaces de crear un sistema de comunicación e influencia entre ambas iniciativas mediadoras que les llevo a ser nombrados por los gobiernos británico e irlandés como fedatarios del decomiso de los grupos paramilitares tras la firma de los acuerdos de paz.

El éxito de esta actuación llevo a estas mismas personas a ser requeridos para transmitir su forma de trabajar a los movimientos por la paz en el País Vasco⁴. Existe división de opiniones⁵ sobre el impacto de esta intervención, pero lo que no cabe duda es que dejaron huella. En la actualidad, la única iniciativa internacional dirigida a reconstruir un proceso de paz en el País Vasco está siendo conducida bajo esta misma metodología. El sudafricano Brian Currin lleva varios años trabajando específicamente con representantes de la ilegalizada Batasuna con el objetivo de que sigan el mismo camino que los republicanos en Irlanda del Norte. Su actividad es denostada por el gobierno español y los principales partidos de ámbito estatal, pero esta circunstancia no ha sido capaz de detener su trabajo hasta el momento. Recientemente, el diario

El País⁶ informaba que Brian Currin es la persona elegida por la izquierda abertzale para redactar las conclusiones de su debate interno sobre un hipotético final de la violencia.

Como conclusión de este artículo, podemos afirmar que si la mediación interna y parcial funciona y está siendo utilizada en todo el mundo, asistimos a una auténtica revolución en la forma en la que pueden ser abordados los procesos de construcción de paz. El modelo de mediación externa e imparcial, un tanto idealizado, deja paso a una mediación más humana. Con las grandezas y limitaciones que esto supone.

1. Zartman, I. William and Saadia Touval. "International Mediation in the Post-Cold War Era." In *Turbulent Peace: The Challenges of Managing International Conflict*. Edited by Crocker, Chester A., Fen Osler Hampson and Pamela Aall, eds. Washington, DC : United States Institute of Peace Press, September 1996.

"Mediation is best thought of as a mode of negotiation in which a third party helps the parties find a solution which they cannot find by themselves." [p. 446].

2. John Paul Lederach, *Of Nets, Nails, and Problems: The Folk Language of Conflict Resolution in a Central American Setting*. Conflict Resolution: Cross-Cultural Perspectives. Ed. Kevin Avruch, Peter W. Black and Joseph A. Scimecca. Greenwood Press: New York, Westport, Connecticut, London, 1991. Pp. 165-186.

3. "Insider Mediators. Exploring Their Key Role in Informal Peace Processes."

4. "The Basque conflict. New ideas and prospects for peace". SR 161. United States Institute of Peace. Abril 2006. Washington DC.

5. "Alec Reid and the Basques" Rogelio Alonso. *Fortnight*, No. 439 (Dec., 2005), pp. 6-7 . Fortnight Publications Ltd

6. *Diario El País*. 3/01/10.

EN PROFUNDITAT

L'ENTREVISTA

Entrevista amb Thomas Nash



Thomas Nash, coordinador de la Cluster Munition Coalition (CMC) ens parla en aquesta entrevista dels punts forts i febles del tractat que prohibeix les bombes de dispersió, tot esmentant possibles camins per continuar lluitant pel desarmament. Es tracta d'una entrevista realitzada a partir d'una selecció de les preguntes i respostes de la tertúlia que va tenir lloc el passat 23 de novembre a Barcelona, a on va arribar convidat per la Fundació per la Pau.

El tractat ja s'ha signat, però quan entrarà en vigor? És un bon tractat?

Es preveu que els darrers 6 estats que manquen per obtenir els 30 necessaris el ratificaran abans que acabi el 2009. Per tant, preveiem que el tractat entrarà en vigor l'1 de juny o l'1 de juliol de 2010. Com tots els tractats, és un compromís entre posicions diverses, però nosaltres creiem que és un bon tractat. Un dels punts forts és l'article 5, el que fa referència a l'assistència a les víctimes. És un cas insòlit en els tractats internacionals, perquè és més robust que l'esborrany amb el que es va arribar a les darreres negociacions, a la Conferència de Dublín del maig de 2008. Normalment, les negociacions aigualixen els esborranys dels tractats. En aquest cas va ser a l'inrevés i el resultat és un article sobre provisions d'assistència a les víctimes molt potent i que podria tenir implicacions per al futur. Per exemple, pel fet d'ampliar la definició de víctimes incloent-hi també a les famílies i a les comunitats afectades. A més, hi és l'obligació de recollir dades i de mesurar l'impacte de les bombes de dispersió, a la que cal afegir la de no discriminar a les víctimes que pateixen ferides similars degut a d'altres tipus d'armament. La conjunció d'aquestes dues obligacions implica que els estats adquireixen el deure de recollir dades de totes les víctimes de la violència armada. Això pot tenir moltes implicacions de cara a la seguretat humana en el futur.

Quin és el paper dels Estats Units i dels altres estats que no han signat el tractat?

En aquests tipus de tractats, sovint ens trobem amb la disjuntiva d'haver d'escollir entre un bon tractat i que hi falti algú o un tractat dèbil que estigui signat per tots els països. En el cas de les bombes de dispersió, crec que tenim un bon tractat. Els Estats Units no el podien signar, perquè més de la meitat del seu armament actualment són bombes de dispersió. Clarament van fer una mala inversió als anys 70. Però això no vol dir que no se sentin obligats per l'esperit del tractat. Aquí el cas de les mines és molt significatiu. Així, els Estats Units no han signat el tractat d'Ottawa, però des de la seva entrada en vigor no consta que n'hagin continuat produint ni tampoc exportant. A més, és un dels països que cada any dediquen un pressupost més gran a temes de desminatge i educació del risc que suposen les mines en els territoris afectats. A Cartagena d'Índies (Colòmbia, novembre de 2009), per primera vegada els Estats Units participaran a una conferència del procés de revisió del tractat antimines. Això és un fet molt important per diversos motius. Entre ells, perquè al participar-hi també es comprometen a pagar el 22% dels costos de tota la conferència, tal i com passa a les reunions en el marc de les Nacions Unides, on els estats contribueixen en funció de la seva riquesa. I, per tant, els estats rics hi participen amb un percentatge més gran que els estats pobres. També és positiu el fet que els Estats Units hagin aprovat una prohibició nacional d'exportar les bombes de dispersió que tenen una taxa d'error major d'un 1%, que, segons els nostres càlculs, són la gran majoria. En qualsevol cas, per nosaltres és més important aconseguir que els estats més afectats per aquest problema en formin part de la convenció, ja que el tractat conté importants provisions d'assistència a les víctimes i, per tant, això significaria una diferència molt important en la situació d'aquests països.

Segons el tractat, és possible que una empresa espanyola fabriqui bombes de dispersió en un altre país que no hagi signat el tractat?

El tractat prohibeix explícitament que empreses de països que han signat el tractat produeixin bombes de dispersió a països que no han signat el tractat. Tot i això, sabem que si volen fer-ho, poden trobar la manera de que això acabi passant. I és aquí on és important l'activitat de control de la societat civil per evitar que passi. Els arguments estan de la nostra part, perquè si això passés, clarament seria una violació de l'esperit del tractat.

Segons el tractat, és possible que les bases americanes a Espanya mantinguin arsenals de bombes de dispersió?

La resposta a aquesta pregunta és molt semblant a la de la pregunta anterior. Tot depèn de com s'interpreti el tractat i, en aquest cas, l'article 21, el que fa referència a la interoperabilitat; és a dir, la participació d'un estat que ha signat el tractat en operacions conjuntes amb altres estats que no l'han signat i que fan servir aquest tipus d'armament. Si fem una interpretació molt restrictiva d'aquest article, el tractat ho permetria. Pel contrari, nosaltres fem una interpretació àmplia i coherent. Creiem que permetre això aniria en contra de l'esperit del tractat. I, de fet, al Regne Unit ara mateix estan demanant que les bases nord-americanes presents al país no tinguin bombes de dispersió, tot i fent aquesta interpretació àmplia i coherent que esmentava.

Què podem fer davant el tema del finançament de les empreses que produeixen bombes de dispersió?

En aquest punt, voldria esmentar dos casos de bones pràctiques, com són els de Bèlgica i Irlanda, països que han prohibit per llei les inversions financeres en empreses que fabriquen bombes de dispersió. Tot i això, la qüestió fonamental és una qüestió pragmàtica. Nosaltres creiem que no hi ha un mercat per aquestes armes en el futur. No és un bon pla comercialment parlant, perquè el tractat estigmatitza aquest tipus d'armament. A més, hi ha una campanya que acabem de llançar que pretén precisament això: estigmatitzar aquest tipus d'inversions: Stop Explosive Investments. A l'estat espanyol també hi ha bancs que inverteixen en empreses que produeixen bombes de dispersió i això ho hem denunciat. Si voleu saber si amb els vostres estalvis esteu finançant la producció de bombes de dispersió entreu al lloc web <http://www.stopexplosiveinvestments.org/>

Donat que les convencions internacionals només contenen obligacions per als estats, com es pot pressionar als actors no estatals per tal que assumeixin l'esperit del tractat?

Existeix la Crida de Ginebra, una organització que treballa per tal que els actors armats no estatals es comprometin a no fer servir mines antipersones i sabem que hi estan treballant. Tot i això, el problema fonamental en aquest cas és diferent del de les mines, perquè actualment la gran majoria de les bombes de dispersió no estan en mans dels actors no estatals, sinó que estan emmagatzemades als arsenals dels països. Si aconseguim que aquests estats destrueixin les seves provisions de bombes de dispersió i que l'ús d'aquestes bombes sigui estigmatitzat creiem que així també previndrem en l'exportació i el seu posterior ús a gran escala per part dels actors armats no estatals. Així que en el cas de les bombes de dispersió el problema (bàsicament preventiu), és diferent del de les mines i per tant, creiem que la solució també ha de ser diferent, tot i que col·laborarem amb la Crida de Ginebra per obtenir compromisos dels actors armats no estatals per tal que no facin servir aquest tipus d'armament.

Quina és la relació de la CMC amb altres xarxes i en concret, amb la xarxa internacional contra les mines antipersones, la ICBL?

Aquest és un punt important que té a veure amb els elements d'estratègia dels moviments socials que treballen aquestes temes. Nosaltres creiem que hi ha d'haver un equilibri entre les especificitats de cada campanya i les sinèrgies que en podem produir si col·laborem i treballem junts. Pel que fa al cas de les mines i a les evidents interrelacions entre els dos temes, és molt probable que en el futur hi continuï havent dues campanyes, que seguiran mantenint la seva pròpia identitat, però probablement amb més mecanismes de coordinació i de cooperació. Probablement amb un òrgan compartit de direcció. De tota manera, això és encara una proposta que ha de ser acceptada per les bases de les dues xarxes, la d'ONG que treballen temes de bombes de dispersió i la d'ONG que treballen temes de mines, perquè no sempre una mateixa ONG està en ambdues xarxes.

Hem prohibit les mines, hem prohibit les bombes de dispersió... quina serà la següent?

Com sabeu, el juliol de 2012 hi haurà una conferència cabdal on s'haurà de signar un tractat que reguli el comerç d'armaments. Aquest és, doncs, un tema fonamental del treball pel desarmament en els propers anys, però no pretén prohibir res, sinó establir una regulació global del comerç d'armes. Pel que fa al tema de les prohibicions d'armes concretes, creiem que hem d'avançar pel camí de les armes explosives com a categoria específica i coherent dintre dels diferents tipus d'armament. Quan nosaltres vam crear la CMC, havíem de presentar el problema de les bombes de dispersió com si fossin una arma molt especial. I en el fons ho són. Però també és veritat que els mateixos problemes (efectes indiscriminats i desproporcionats al dany que pretenen causar) es troben en totes les armes explosives. El que diferencia a les bombes de dispersió de les altres armes explosives és l'escala d'aquests efectes, però les causes que fonamenten la seva prohibició són les mateixes. Per tant, ens trobem davant un camp d'actuació amb unes potencialitats enormes. En aquest sentit, creiem que el primer que s'ha de fer en el tema de les armes explosives és a nivell de discurs, per tal d'identificar-les com una categoria concreta d'armament. Un exemple: les forces de policia dels països no fan servir aquest tipus d'armament, perquè consideren precisament que tenen efectes indiscriminats i desproporcionats. Aquesta és, doncs, una frontera, que no s'hauria de travessar. I és per aquí per on hem de continuar-hi treballant.

Entrevista realitzada per Javier Alcalde.

TRIBUNA

La sortida del túnel a Colòmbia, quan?

Xavier Badia i Cardús

Director de l'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya i membre de la Junta de l'ICIP



He estat una setmana a Colòmbia acompanyant dos defensors de drets humans amenaçats que han residit durant sis mesos a Barcelona. L'objectiu del viatge era acompanyar-los i garantir al màxim la seva seguretat en el moment de la seva reintegració al seu país. Amb aquesta finalitat vàrem realitzar una sèrie de reunions amb representants qualificats del govern i de la fiscalia colombians. Totes elles amb un missatge clar: calia que les dues persones que tornaven a Colòmbia ho fessin amb garanties plenes quant a la seva seguretat personal i del seu entorn familiar i associatiu.

L'estada a Bogotà va coincidir amb la presentació de l'informe que MOVICE [Movimiento de Víctimas de Crímenes de Estado] va presentar a la Biblioteca Nacional sobre el balanç de 5 anys de la Ley de Justicia y Paz y també la presentació de l'informe publicat per la Corporación Nuevo Arco Iris [2009 ¿El declive de la Seguridad Democrática?] sobre el fracàs de la política de Seguridad Democrática, eix fonamental de l'acció de l'actual govern davant del conflicte que pateix el país des de fa dècades i que diagnostica un augment notable de la violència i de les accions dels grups armats, tant de les guerrilles com dels grups paramilitars.

Crec, doncs, que es posa clarament de manifest una forta divisió de la societat colombiana, que constitueix un dels reptes més grans per a una sortida pacífica del conflicte. Una doble visió de la situació del país que explica en bona part la situació en què es troba avui Colòmbia. La visió del govern, que nega el conflicte intern, que limita la violència a accions aïllades de grups terroristes, i que dona per culminada de forma exitosa la desmobilització dels grups paramilitars, que respecta en termes generals els drets humans i que, gràcies a la política de Seguridad Democrática, el país està aconseguint una confiança inversionista i una cohesió social. En aquesta visió el govern és recolzat per un estratègia social minoritari, privilegiat i ric, i també per un important sector de la població que desconeix quins són els plans estratègics del govern i que considera que el president és un salvador de la pàtria.

Per contra, la visió d'un sector que creix -al qual pertanyen els moviments socials i les entitats de drets humans- que pateix les violacions de drets humans en les seves pròpies carns; que coneix els impactes que la política de Seguridad Democrática té en poblacions específiques, especialment els camperols, i les formes de resistència que des del moviment social s'han construït; que coneix els canvis que el procés de desmobilització dels paramilitars ha provocat en l'estructura de la tinença de la terra, provocant massius desplaçaments de població camperola; que percep que l'estat de dret i la separació de poders no són una realitat, i que la parapolítica s'ha incrustat de forma indestruïble en les estructures de l'estat; que denuncia les estratègies d'ocultació de massives violacions dels drets humans per part d'aparells de l'estat (els falsos positius, per exemple), i que veuen com les greus violacions dels drets humans segueixen quedant en la impunitat.

El cert és que avui Colòmbia és pràcticament l'únic país de Llatinoamèrica on hi ha un conflicte armat obert, amb presència de diferents grups guerrillers i amb una història recent marcada, a més, per l'actuació de grups armats paramilitars en àmplies zones del país. Aquest conflicte té les seves arrels profundes en l'estructura de la propietat de la terra, en els intents frustrats de reformar la tinença de la terra al llarg del segle XX i en la gran desigualtat social que aquesta estructura ha provocat. Cal entendre, per tant, al meu parer, el conflicte "militar" com una manifestació d'un problema de fons i no com l'arrel dels problemes. I això ens focalitza la sortida del túnel més en l'àmbit de la política que en l'àmbit estrictament "militar". Crec que els esforços cal dirigir-los a teixir acords pels quals es facin avenços significatius en la democratització dels aparells de l'estat, que suposaria el compliment estricte dels drets humans i la neta separació de poders, molt especialment de la justícia, com a premissa per a avançar cap a un reconeixement de totes les víctimes del conflicte a través de la veritat i la seva reparació. I també cal dirigir-los a aconseguir un acord humanitari que faciliti el cessament de les hostilitats, que permeti un escenari propens a tancar acords polítics de més llarg abast. Aquest acord humanitari ha d'incloure suprimir els segrestos, l'ús de mines antipersona i l'assetjament a la població civil; és a dir, ha de suposar l'aplicació del DIH a totes les parts contendents, inclosa la guerrilla. Crec que la pressió internacional hauria d'actuar en aquestes direccions, com una contribució decisiva a la facilitació d'un acord a Colòmbia.

(Aquest article també va ser publicat en el bloc de l'ICIP: <http://blocs.gencat.cat/blocs/AppPHP/ICIP/>)

Donem la benvinguda al Tribunal Russell sobre Palestina: teníem el Dret però ens faltava el Tribunal

Dr. David Bondia Garcia

Professor titular de Dret internacional públic. Universitat de Barcelona



De forma reiterada, des de diverses instàncies nacionals i internacionals, s'ha denunciat la manca de respecte del Dret internacional per part d'Israel envers el poble palestí, així com les greus violacions del Dret internacional dels drets humans i del Dret internacional humanitari ordenades i comeses per membres del govern i de l'exèrcit israelià. És molt més que probable que aquestes vulneracions no s'haurien pogut produir sense comptar amb determinades complicitats...

Teníem el Dret però ens faltava un Tribunal.... Per una part, el Tribunal Internacional de Justícia no té competència per jutjar aquestes violacions ja que Israel no ha acceptat la seva jurisdicció. De moment, no es poden jutjar a les persones responsables, directes o indirectes, dels crims de guerra i dels crims de lesa humanitat comesos contra la població palestina davant del Tribunal penal internacional, ja que Israel no ha ratificat el seu Estatut -haurem d'estar pendents del que es decideix finalment a la conferència de revisió prevista a Kampala a finals de maig d'enguany-. Els tribunals interns israelians es neguen a depurar aquestes responsabilitats individuals. Un porta que quedava oberta, al menys a l'Estat espanyol, era la de la jurisdicció universal; però mitjançant un gran pacte d'Estat entre els dos partits polítics majoritaris, a instàncies del govern socialista i sota pressions d'autoritats estrangeres, l'han retallada i desnaturalitzada. Malauradament, aquesta decisió intenta deixar sense esperança, sense justícia i sense el dret a saber a moltes víctimes de violacions dels drets humans; pretén que continuïn sent invisibles, no només allí on han sofert les violacions, sinó ara també en el nostre territori...

Per fer front a aquesta invisibilització de les víctimes i davant d'aquest buit jurisdiccional ha estat necessari recuperar l'esperit del primer Tribunal Russell, que es va celebrar el 1967, per investigar els crims de guerra comesos al Vietnam. Després varen venir d'altres que es varen encarregar de jutjar les atrocitats de les dictadures a Amèrica Llatina, la invasió de l'Iraq i, per fi, ara ja tenim un Tribunal Russell sobre Palestina.

Coincidint amb la presidència semestral del Consell de la UE per part d'Espanya, la primera sessió d'aquest Tribunal es celebrarà a Barcelona, de l'1 al 3 de març, amb el mandat d'estudiar el grau de complicitat de la Unió Europea i dels seus Estats membres en la prolongació de l'ocupació del Territori Palestí i en les violacions dels drets del poble palestí per part d'Israel. Hi ha d'altres sessions previstes: una segona sessió del Tribunal s'està organitzant pel 2010 a Londres, sobre les complicitats i omissions de les empreses transnacionals; posteriorment, s'organitzaran altres sessions a diferents continents per abordar altres complicitats i omissions, especialment les dels Estats Units i de les Nacions Unides i, finalment, el procés es tancarà amb una gran sessió final.

Sota la iniciativa de la Fundació Bertrand Russell i impulsat a Catalunya i Espanya per la coordinadora d'entitats Amb Palestina al Cor -amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i de l'ICIP-, a la sessió de Barcelona es jutjaran les complicitats de la UE i dels seus Estats membres en relació a diversos temes concrets com són el dret a l'autodeterminació del poble palestí, el bloqueig de Gaza i l'Operació "Plom Fos", els assentaments i el saqueig dels recursos naturals, l'acord d'associació UE-Israel i l'annexió de Jerusalem Est.

Els responsables de jutjar aquestes complicitats, a la sessió de Barcelona (Michael Mansfield, Gisèle Halimi, José Antonio Martín Pallín, Ronald Kasrils, Mairead Corrigan-Maguire, Cynthia McKinney i Aminata Traoré) són persones de reconegut prestigi intel·lectual que, més enllà de posicions pro-palestines o pro-israelianes, es destaquen que seu posicionament en favor de la defensa dels drets humans i de la vigència i aplicació del dret internacional.

Entre la documentació de la que disposaran els membres del jurat podem destacar l'informe elaborat pel Comitè espanyol i català d'experts del Tribunal Russell, amb el suport de l'ICIP, per a la sessió de Barcelona i per a les posteriors sessions on s'analitza: la fal·làcia de la seguretat i les amenaces a la seguretat humana; la complicitat passiva de la Unió Europea en relació a les violacions del Dret internacional que es deriven de l'ocupació israeliana del Territori palestí; la política exterior espanyola; el comerç d'armes i la cooperació militar i de seguretat entre Espanya i Israel; l'opinió consultiva de la Cort Internacional de Justícia sobre les conseqüències jurídiques de la construcció d'un mur en el territori palestí ocupat, en especial referència a la qüestió dels assentaments i Jerusalem; les polítiques israelianes respecte els recursos hídrics dels territoris ocupats i les seves conseqüències per a la població palestina; Gaza, l'operació Plom Fos i l'informe Goldstone; les limitacions de l'accés a la justícia internacional de les víctimes palestines de greus violacions dels drets humans; i, l'Apartheid contra el poble palestí.

Així, el Tribunal Russell per Palestina obre la porta a una nova iniciativa que ens recorda que sempre es poden emprendre mesures contra la injustícia mitjançant la mobilització de la societat civil. Es podrà dir que la sentència que emeti el Tribunal Russell no tindrà valor jurídic obligatori -que no vol dir que no tingui valor jurídic- però com va recordar en el seu moment Julio Cortázar, membre del jurat en una de les anteriors sessions del Tribunal, "la veritable eficàcia, la força més autèntica del Tribunal Russell no resideix en l'efecte immediat i circumstancial de les seves reunions, sinó en el treball d'informació universal que es pugui dur a terme sobre la base d'allò que es digui durant les seves sessions. No s'ha de confondre el procediment propi del Tribunal amb les repercussions morals i polítiques que pot tenir la seva sentència. Si bé les sessions són públiques, la capacitat d'una sala és insignificant en relació als milions de persones per a les que l'acció i les conclusions del Tribunal Russell tenen importància".

Si bé la capacitat de la sala pot ser insignificant, el lloc de celebració de la sessió no ho és tant. Posats a jutjar complicitats, hi podríem afegir una més: la meua Universitat, després d'haver acceptat feia mesos acollir la celebració de la sessió de Tribunal Russell en el seu paranímf, ves a saber per quin tipus de pressions, ha decidit de forma casual fer unes obres de reforma just aquells dies. Cap problema, ens emplacem tots, de l'1 al 3 de març, al Saló d'actes de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.

Més informació: <http://tribunalrussell.blog.pangea.org/lang/ca/>

RECOMANEM

Filosofia del cuidar. Una proposta coeducativa para la paz

Irene Comins Mingol. *Filosofia del cuidar. Una propuesta coeducativa para la paz*. Barcelona: Icaria, 2009



El punt de partida del treball de l'autora és el concepte de cultures per a fer les paus desenvolupat per la Càtedra UNESCO de Filosofia per a la Pau de la Universitat Jaume I de Castelló, que posa l'accent en la capacitat humana d'ajuda mútua, de solidaritat i de cura, i en la diversitat de formes en què els éssers humans cultivem la relació entre nosaltres i amb la natura. De les diverses competències humanes per a fer les paus, Irene Comins destaca la de cuidar i es proposa explorar la cura i la tendresa com capacitats humanes per a viure en pau.

Amb aquesta finalitat, el llibre s'organitza en dues parts: una primera adreçada a l'ètica de la cura i les seves aportacions a una cultura per a la pau; i una segona part en la què es proposa l'ètica de la cura com educació per a la pau. Mentre que a la primera part s'analitzen dues aportacions de l'ètica de la cura que es consideren importants per a una cultura per a la pau com són, la transformació pacífica dels conflictes i l'atenció i preocupació pels altres tenint qüestionant el factor temps en la quotidianitat; a la segona es fa una proposta d'incorporació al currículum escolar de valors i tasques que fins ara eren assignades a les dones i considerades pròpies de l'esfera privada, com la cura i l'expressió de les emocions. Així l'educació per a la pau tindria una dimensió d'educació intel·lectual i una altra d'educació sentimental, per tal de desenvolupar no solament capacitats

cognitives, sinó també afectives i de relació interpersonal.
(E.G)

International Crisis Group (ICG)

www.crisisgroup.org



“Per què va ser tan difícil per al sistema internacional de respondre d'una forma eficaç a Bòsnia i a d'altres conflictes?” – Aquesta qüestió, plantejada pels fundadors de l'ICG durant el conflicte de Sarajevo l'any 1993 va ser el germen que va portar a la creació d'una de les institucions més respectades a nivell global sobre l'alerta, l'avaluació i la resolució dels conflictes.

El primer projecte de l'ICG va ser a Bòsnia; el primer donant va ser l'Open Society de George Soros; finalment, les tragèdies humanitàries de Somàlia i Rwanda li van donar el darrer impuls que necessitava. Així, l'any 1995 es va crear l'ICG.

La missió de l'ICG és triple: avaluació, consell i suport de propostes polítiques. En primer lloc, realitza investigacions en el terreny a llocs on és possible que esclati un conflicte, hi hagi una escalada o una recurrència d'un conflicte i n'ofereix l'anàlisi de possibles factors profunds i de les causes immediates. En segon lloc, ofereix consells pràctics imaginatius: què hauria de fer cadascun dels actors implicats per tal d'evitar, intervenir o resoldre el conflicte. Finalment, porta a terme suport i tasques de pressió política per tal que hi hagi voluntat política i accions concretes per part dels actors implicats.

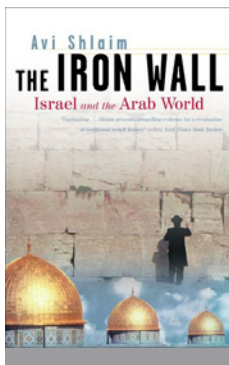
Les oficines centrals de l'ICG estan a Brussel·les, Nova York, Londres, Washington, Beijing i Moscou. També té oficines regionals i punts de contacte a més de 60 països d'Europa, Amèrica Llatina, Orient Mitjà, Àfrica i Àsia. Més enllà del seu interès en els conflictes, també tracta d'altres temes, com la responsabilitat de protegir, els assumptes de gènere i l'islamisme.

En termes generals, cal valorar molt positivament els serveis oferts per l'ICG. Així ho han fet diplomàtics, acadèmics i treballadors al terreny provinents de diverses parts del món, que el consideren una de les entitats més importants entre les que treballen en l'alerta primerenca, la prevenció i la resolució dels conflictes.

(C.C.)

The Iron Wall: Israel and the Arab World

Avi Shlaim. *The Iron Wall: Israel and the Arab World*. New York: W.W.Norton, 2001



És difícil que un llibre sobre el conflicte entre Israel i Palestina o, més àmpliament, entre Israel i els països àrabs, es converteixi en un clàssic. Doncs això és el que ha acabat passant amb aquest llibre d'Avi Shlaim escrit ara fa deu anys. El recomanen historiadors jueus i palestins, americans i europeus, revisionistes i nous historiadors, polítics i acadèmics... i també activistes. Els motius són diversos. D'una banda, les referències a noves dades i testimonis originals amb els principals protagonistes són aclaparadores. D'altra, la capacitat de l'autor per explicar un conflicte complex fascinarà un lector exigent àvid d'històries que t'atrapen. Finalment, l'argument de l'estratègia dels falcons israelians que s'ha anat imposant en la seva relació amb el món àrab és convincent i, diran alguns, fins i tot inevitable.

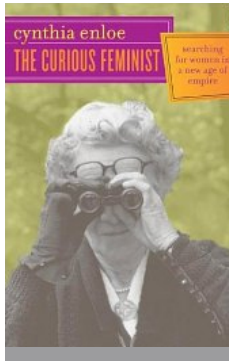
La història d'Israel pot ser entesa, doncs, com la construcció d'un gran mur de ferro envers els seus veïns que cada dia que passa és més gran, més alt i més gruixut, més llarg i més opac, tot i les esclatades per a l'optimisme que han existit en certs moments. Tal com ens mostra l'autor, en aquest context els diversos actors tant internacionals com dintre del món àrab i, en especial, els representants del poble palestí, no són més que actors secundaris en un partit que l'estat jueu

juga principalment en clau interna, entre falcons i coloms, amb falcons que es transformen en coloms i coloms que es transformen en falcons.

Cal fer una menció especial a la magnífica versió castellana (El Muro de Hierro), traduïda per Regina Reyes i Bernardino León.
(J.A.)

The Curious Feminist: Searching for Women in a New Age of Empire

Cynthia Enloe. *The Curious Feminist: Searching for Women in a New Age of Empire*. Berkeley: University of California Press, 2004



En aquesta elaborada col·lecció d'articles, assajos breus, diàlegs i materials en progrés, Cynthia Enloe (polítloga feminista i analista de relacions internacionals) ens porta a un viatge fascinant per les vides de diverses dones de l'era de l'imperialisme americà. A través d'aquests textos, Enloe ens presenta tot allò que pot revelar el preguntar-se qüestions feministes. I d'aquí el títol del llibre: "el feminista curiós". L'autora desenvolupa noves idees sobre la identitat, el poder i la construcció social de les relacions. Per mitjà de la seva anàlisi de la política internacional, aquestes idees són enllaçades a les "grans" idees de les relacions internacionals: els exèrcits, la política exterior i la globalització.

En la seva exploració feminista, Enloe presenta un enfocament multi-nivell de la política internacional a través del qual exposa connexions sofisticades com, per exemple, entre el nom de la marca de les sabatilles esportives dels equips universitaris, els propietaris de les corporacions, els generals dels exèrcits i les filles coreanes. També proposa un nou enfocament de la globalització com un teixit en la necessària conscienciació de les construccions de gènere; es així com caldria entendre les violacions en temps de guerra o de les relacions entre els estats.

Cynthia Enloe fa servir un to irònic i casual al llarg del llibre, per mostrar-nos per què importen les preguntes feministes i per què és necessària una perspectiva de gènere. També en la seva descripció de les relacions entre els EUA i els seus aliats i enemics l'autora presenta un tipus d'investigació alternativa. En termes generals, ens proposa una anàlisi indispensable, la qual de vegades es fa difícil de seguir, sobre tot quan es centra en les parts intrínseques de les relacions internacionals que són sovint oblidades o ignorades. El seu treball està dirigit a un públic amb coneixements previs en el camp del feminisme o en la política internacional.
(C.C.)

Brookings Institution

www.brookings.edu



El Brookings Institution és un dels think tanks més reconeguts internacionalment. Creat al 1916 per Robert S. Brookings, actualment es dedica a la recerca i la formació sobre ciències socials, especialment analitzant les polítiques públiques dels EUA. Lligat tradicionalment al partit demòcrata nord-americà, la majoria dels seus directius han ocupat llocs rellevants a les diferents administracions demòcrates. Els seus lemes són: qualitat, independència i impacte.

Un dels seus programes més importants és el centrat en la política exterior. El programa compta amb dos objectius principals: la comprensió global del món i els reptes que presenta per a la comunitat internacional; i la influència en les polítiques i institucions dels EUA per tal de promoure prosperitat, seguretat i pau sostenibles al món.

Al si d'aquest programa destaca també l'establiment d'índexs de seguretat de països de l'Orient Mitjà (l'Iraq, l'Afganistan i Pakistan) oferint dades actualitzades sobre

la seva situació.

L'enfocament d'aquest think tank ha cercat contrarestar la forta empenta assolida en la política exterior nord-americana per part dels centres de recerca de caire neoconservador (Project for the new American Century o el Center for a new American Security, entre d'altres). (P.A.)

ACTUALITAT

NOTÍCIES DEL MÓN

En la mort de J. David Singer



El 28 de desembre de 2009 ens va deixar a Ann Arbor, Michigan, la seva universitat durant dècades, J. David Singer, professor de ciència política i investigador per a la pau. Singer fou el creador, l'any 1963, d'un projecte original i continuat: el Correlates of War Project, fundat l'any 1963 per disposar de material acumulatiu científic sobre la Guerra. Singer, amb l'ajut de l'historiador Melvin Small, endegà el projecte recopilant un precís i curós conjunt de dades sobre la incidència i l'abast de les guerres interestatals i les guerres extrasistèmiques a partir de l'època postnapoleònica. En fer-ho, i davant de dificultats conceptuals com definir "estat" i "guerra", prosseguiren els treballs dels pares de la recerca per a la pau, pioners com Pitirim Sorokin, Lewis Frye Richardson i Quincy Wright. El primer gran resultat fou el llibre de Singer i Small, *The Wages of War*, un llibre publicat l'any 1972 que establí una definició de guerra encara actualment inexcusable. A més, la base de dades de Correlates of War continua essent, avui en dia, una de les bases de dades sobre conflictes armats més completa i usada. Des de l'ICIP, volem expressar el nostre condol i un cop més la nostra admiració per una tasca constant, compromesa i coherent.

Per saber-ne més:

Web personal de Singer (<http://sitemaker.umich.edu/jdsinger/home>)

Web de 'Correlates of War' (<http://correlatesofwar.org/>)

Assolit el número de ratificacions necessàries per a l'entrada en vigor de la Convenció Internacional de Prohibició de les Bombes de Dispersió

El passat 16 de febrer de 2010, Burkina Faso i Moldàvia van ratificar la Convenció Internacional de Prohibició de les Bombes de Dispersió, que assoleix així el nombre de 30 ratificacions necessàries per entrar en vigor. L'1 d'agost del 2010 el tractat esdevindrà una llei internacional vinculant.

La primera trobada d'Estats membre es farà el proper mes de novembre de 2010 a Laos PDR, el país més contaminat per bombes de dispersió com a resultat dels bombardeigs dels EUA fa més de trenta anys.

Els 30 països que han ratificat són: Albània, Alemanya, Àustria, Bèlgica, Burkina Faso, Burundi, Croàcia, Dinamarca, Eslovènia, Espanya, França, Irlanda, Japó, Laos PDR, Luxemburg, Macedònia, Malawi, Malta, Mèxic, Moldàvia, Montenegro, Nicaragua, Níger, Nova Zelanda, Noruega, San Marino, la Santa Seu, Sierra Leone, Zàmbia i Uruguai.

Un total de 104 països han signat la convenció des que es va obrir a la signatura a Oslo el desembre del 2008. El text prohibeix l'ús, la producció, l'emmagatzematge i la transferència de bombes de dispersió. També estableix la neteja de les àrees contaminades per bombes que no han explotat i determina la provisió d'assistència per les víctimes d'aquestes armes.

Espanya va ser el primer país signant que va completar la destrucció dels seus estocs. Dotze països més estan en procés de fer-ho. Albània va ser el primer país signant que va completar la neteja de les àrees contaminades per aquestes bombes en el seu territori.

La Cluster Munition Coalition, de la qual són membres la Fundació per la Pau, Greenpeace Espanya, Justícia i Pau i el Moviment per la Pau, ha demanat als estats que encara no ho han fet que signin, ratifiquin i comencin a aplicar el tractat. En especial, als estats que ja han ratificat el tractat anti-mines i la convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, ja que els tres tractats es basen en els mateixos principis humanitaris i de drets humans per recolzar a les comunitats afectades i promoure vides dignificades per als supervivents i les víctimes de la violència armada.

Web de la Cluster Munition Coalition (<http://www.stopclusterbombs.org/>)

Revisió del Tractat de No Proliferació Nuclear (TNP)

El TNP és el tractat multilateral de desarmament centrat en les armes nuclears. Ostenta el grau més alt d'universalitat i compta amb 187 països membres. El tractat es caracteritza per tres grans punts: En primer lloc, per una forta distinció entre els drets i deures dels cinc estats que han declarat posseir armament nuclear (EUA, Federació Russa, França, Regne Unit i Xina) i la restat d'estats parts; els primers es comprometen al desarmament progressiu i els segons a no cercar l'obtenció d'armament nuclear.

En segon lloc, per l'establiment d'un sistema de salvaguardes, la vigilància de les quals queda sota competència de l'OIEA (Organisme Internacional per a l'Energia Atòmica); i en tercer lloc, per un mecanisme de revisió quinquennal del tractat, que implica una revisió enguany a Nova York.

En les reunions preparatòries de la revisió del tractat es va arribar a acords sobre l'agenda i diverses qüestions procedimentals. Tanmateix no es va arribar a cap recomanació sobre assumptes substantius. La conferència probablement estarà marcada per dos assumptes: en primer lloc, permetrà comprovar fins a quin punt l'administració dels EUA està compromesa en avançar sobre les mesures de salvaguarda i desarmament. En segon lloc, l'Orient Mitjà, i més concretament el comportament d'Iran en l'acceptació dels controls sobre els seu programa nuclear.

Totes dues qüestions seran tractades en properes edicions de "Per la pau".
Més informació: <http://www.un.org/NPT2010/>

L'Escola de Cultura de Pau presenta una base de dades sobre conflictes, tensions i processos de pau al món

L'Escola de Cultura de Pau (ECP) ha creat una base de dades sobre conflictes armats, tensions i processos de pau al món.

La Base de Dades de Conflictes i Construcció de Pau de l'ECP és bilingüe (castellà i anglès) i compta amb el suport del Ministeri d'Afers Estrangers de Noruega. Ha estat desenvolupat pel Programa de Conflictes i Construcció de Pau de l'ECP i s'ajusta als criteris metodològics utilitzats per a les publicacions d'aquest equip de recerca.

En la seva primera fase, la base de dades inclou informació al voltant d'una trentena de conflictes actius a totes les regions del món. En cadascun d'ells s'inclouen antecedents sobre els seus orígens i evolució, els principals actors involucrats, el tipus de conflictivitat, la seva intensitat i informació bàsica sobre el país en el qual té lloc el conflicte.

La base de dades proporciona informació amb caràcter trimestral, des de l'any 2003 fins a l'actualitat, així com un arxiu de notícies. Està previst que en el futur la base de dades compti amb informació de prop de setanta situacions de tensió i una cinquantena de processos de pau al món.

Actualment el sistema també inclou fitxes de gènere associades a cada conflicte, amb la intenció de destacar la particular repercussió que aquests tenen sobre dones i homes i el paper que elles compleixen en les iniciatives de construcció de pau i de reducció de la violència, d'acord amb la resolució 1325 sobre les dones, la pau i la seguretat de Nacions Unides.

Web de la Base de Dades de Conflictes i Construcció de Pau (<http://escolapau.uab.cat/conflictosypaz/index.php>)

ACTUALITAT

NOTÍCIES DE L'ICIP

Iraq: Resistències

Sota el títol *Iraq: resistències* l'ICIP presenta una sèrie de 15 cròniques sobre l'Iraq actual, compostes per textos i clips documentals del periodista Alberto Arce, col·laborador de l'Institut. Les peces es van publicant diàriament entre el 15 de febrer, data en què es commemoren les manifestacions mundials de 2003 contra la invasió de l'Iraq (el 15 de febrer de 2003 es va produir la major mobilització mundial antiguerres de la història), i les eleccions legislatives iraquianes del 7 de març.

Alberto Arce, polític i periodista freelance, va recórrer Basora, Rumeitha, Najaf i Bagdad el mes de desembre i gener passats i exposa les resistències de sindicalistes, estudiants i professors en les seves cròniques, la majoria acompanyades d'un clip de vídeo subtítulat en català, castellà i anglès.

Alberto Arce és col·laborador de l'ICIP, així com de mitjans escrits i audiovisuals. Ha dirigit *Nablus, la ciutat fantasma*, premi TV3 Millors Realitzadors Docupolis, 2005; *Mesalla, pacifistas en Irak*, per a El Documental de TV3, 2007; *Borrados del mapa*, per a Documentos TV de TVE, 2009; *Barcelona-Gaza peace park* per a la coordinadora d'organitzacions "Amb Palestina Al Cor", i *To shoot an Elephant*, premi a la millor direcció del Festival de Florència 2009. D'altra banda, per la seva sèrie de cròniques per a El Mundo des de Gaza va guanyar el Premi de Periodisme Anna Lindh 2009.

Per a poder seguir-les diàriament fins el proper 7 de març, visiteu la pàgina web de l'ICIP (http://www.gencat.cat/icip/cat/col_1.htm).

ICIP Documents

L'ICIP inicia una nova col·lecció que contindrà dues línies de publicació: la primera és Documents i s'inaugura amb la relatoria del Fòrum Barcelona 2009, que es va celebrar al juliol en col·laboració amb l'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans i l'Staff College de Nacions Unides. L'altra línia se centrarà en informes i estudis encarregats per l'ICIP i el primer número serà l'estudi sobre la creació d'un Servei Civil Català Noviolent per la Pau, a càrrec de Rubén Campos, que es publicarà recentment.

The Barcelona Forum on Decentralized Governance and Conflict Prevention (http://www.gencat.cat/icip/cat/butlleti_6/pdf/The-BarcelonaForum.pdf).

Rafael Grasa, President de l'ICIP
Tica Font, Directora de l'ICIP
Rafael Grasa, Coordinador del número
Guifré Miquel, Coordinador de la revista electrònica

Disseny/Maquetació: ComCom

Han participat en aquest número:

Pablo Aguiar, Javier Alcalde, Xavier Badia, Rosa Bergés, David Bondia, Albert Camus, Catherine Charret, Gorka Espiau, Rafael Grasa, Elena Grau, Andreas Kyriacou, Guifré Miquel, Thomas Nash, Maria Josep Parés, Mario Pianta